

Quod

Asesiad Effaith Cydraddoldeb **DRAFFT**

Cynnig Ardoll
Ymwelwyr ar gyfer
Cyngor Gwynedd

IONAWR 2026

Cynnwys

1 Cyflwyniad	1
2 Cyd-destun Asesu Cydraddoldeb	3
3 Crynodeb o Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EQIA) Llywodraeth Cymru ar lefel genedlaethol	6
4 Cyd-destun Lleol	11

1 Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EQIA) hwn yn ystyried yr effeithiau cydraddoldeb posibl sy'n gysylltiedig â Chyngor Gwynedd yn gosod ardoll ymwelwyr. Mae'r ddogfen hon yn darparu gwybodaeth gan Gyngor Gwynedd i gefnogi eu hystyriaeth o osod ardoll ymwelwyr mewn perthynas â'i Ddyletswydd Cydraddoldeb yn y Sector Cyhoeddus (PSED).

Trosolwg o'r Ardoll Ymwelwyr

- 1.2 Mae Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) ac ati (Cymru) 2025 ('Deddf 2025') yn rhoi'r dewis i gynghorau yng Nghymru gyflwyno tâl ar arosiadau dros nos. Fe'i hadwaenir fel 'ardoll ymwelwyr' a gall cynghorau ddewis cyflwyno'r ardoll yn eu hardal o fis Ebrill 2027 ymlaen.
- 1.3 Mae'r ardoll yn daladwy ar ddwy gyfradd ar wahân:
- Lleiniau gwersylla ac ystafelloedd a rennir (hosteli ac ystafelloedd cysgu): 75c y pen, y noson
 - Pob math arall o lety i ymwelwyr: £1.30 y pen, y noson
- 1.4 Mae yna eithriadau¹; Ni fydd ymwelwyr yn talu'r ardoll ymwelwyr os ydyn nhw:
- o dan 18 oed ac yn aros ar lain gwersylla neu mewn ystafelloedd a rennir (fel hostel neu ystafelloedd gwely)
 - yn aros am fwy na 31 noson mewn un archeb
 - mewn tai brys neu dros dro a drefnir gan y Cyngor lleol
- 1.5 Bydd yr arian o'r ardoll yn cael ei ail-fuddsoddi at ddibenion rheoli a gwella cyrchfannau yn yr ardal. Mae adran 44, Deddf 2025 yn nodi bod rhaid i gynghorau ddefnyddio enillion yr ardoll ar gyfer:
- lliniaru effaith ymwelwyr;
 - cynnal a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg;
 - hyrwyddo a chefnogi twf economaidd cynaliadwy twristiaeth a mathau eraill o deithio;
 - darparu, cynnal a gwella isadeiledd, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr (p'un a ydynt hefyd i'w defnyddio gan bobl leol ai peidio).

Diben yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EQIA) hwn

- 1.6 Wrth ystyried a ddylid gosod ardoll ymwelwyr, mae'n ofynnol i Gyngor Gwynedd ystyried effeithiau cydraddoldeb posibl a allai fod yn berthnasol i'r nodweddion gwarchodedig o dan

¹Yr ardoll ymwelwyr: cyfraniad bach ar gyfer etifeddiaeth barhaol. Ar gael [yma](#)

Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ('Deddf 2010').² Pwrpas yr EQIA hwn yw darparu gwybodaeth i gynorthwyo'r cyngor yn ei rôl fel yr awdurdod lleol wrth gyflawni ei PSED.

- 1.7 Mae **Adran 2** yr adroddiad hwn yn darparu cyd-destun trwy nodi'r cyd-destun deddfwriaethol ac yn esbonio'r fethodoleg a gymhwysir yn yr EQIA hwn, gan ystyried effeithiau anghymesur a gwahaniaethol.
- 1.8 Mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi cynnal EQIA ar osod ardoll ymwelwyr ledled Cymru.³ Mae **Adran 3** yn crynhoi canfyddiadau'r EQIA hwn.
- 1.9 Mae **Adran 4** yn edrych ar effaith gosod ardoll ymwelwyr yng Ngwynedd a'r ffyrdd posibl y gall yr effeithiau hyn ryngweithio â nodweddion gwarchodedig.
- 1.10 Mae **Asesiad Effaith Economaidd** ar wahân wedi'i gynnal – croes-gyfeirir at hyn lle bo'n berthnasol yn yr EQIA hwn.

²Deddf Cydraddoldeb 2010.

³Llywodraeth Cymru, 2025. Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) ac ati (Cymru) 2025: Asesiad Effaith Cydraddoldeb [yma](#)

2 Cyd-destun Deddfwriaethol

2.1 Mae Deddf 2010 yn sail i gyfraith gwrth-wahaniaethu ym Mhrydain Fawr. Mae adran 4 Deddf 2010 yn diffinio nodweddion gwarchodedig amrywiol sy'n cael eu cwmpasu gan y Ddeddf:

- Oedran;
- Anabledd;
- Ailbennu rhywedd;
- Priodas a phartneriaeth sifil;
- Beichiogrwydd a mamolaeth;
- Hil;
- Crefydd a chred;
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol

2.2 Mae Deddf 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau roi sylw dyledus i ystyriaethau cydraddoldeb wrth arfer eu swyddogaethau. Mae'r Ddyletswydd Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus (PSED) hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus roi sylw dyledus i'r angen i:

- Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw un ymddygiad arall a waherddir o dan y Ddeddf hon;
- Gwella cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt;
- Meithrin perthnasau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.

2.3 Mae'r angen i hyrwyddo cyfle cyfartal yn cynnwys yr angen i (fel y nodir yn Adran 149 (3) Deddf 2010):

- Ddileu neu leihau anfanteision a ddioddefir gan bobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol sy'n gysylltiedig â'r nodwedd honno;
- Cymryd camau i ddiwallu anghenion pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol sy'n wahanol i anghenion pobl nad ydynt yn ei rhannu;
- Annog pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu mewn unrhyw weithgaredd arall lle mae eu cyfranogiad yn anghyffredin o isel.

3 Methodoleg

Dull

- 3.1 Bydd gan bob ymyrraeth ystod o effeithiau, gydag effeithiau cadarnhaol a negyddol o bosibl.
- 3.2 Bydd gan bawb yr effeithir arnynt gan ymyrraeth rai nodweddion gwarchodedig fel y'u diffinnir gan Ddeddf 2010, a bydd gwahanol raddau o groestoriadedd (megis oedran, hil a rhyw), ac ni fydd pobl yn cael eu heffeithio yn gyfartal. Fodd bynnag, nid yw hynny o reidrwydd yn golygu bod effaith ar gydraddoldeb.
- 3.3 Er mwyn nodi pa effeithiau sy'n berthnasol i ystyriaethau cydraddoldeb, mae asesiadau cydraddoldeb yn gwahaniaethu effeithiau cydraddoldeb fel y rhai sy'n cael naill ai effaith anghymesur neu wahaniaethol ar bobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol o'i gymharu â phobl nad ydynt, fel yr eglurir isod:
 - **Anghymesur:** gall fod effaith cydraddoldeb anghymesur lle mae pobl â nodwedd warchodedig benodol yn ffurfio cyfran uwch o'r rhai yr effeithir arnynt nag yn y boblogaeth ehangach.
 - **Gwahaniaethol:** efallai y bydd effaith cydraddoldeb gwahaniaethol lle mae pobl â nodwedd warchodedig yn cael eu heffeithio'n wahanol i'r boblogaeth gyffredinol o ganlyniad i wendidau neu gyfyngiadau y maent yn eu hwynebu oherwydd y nodwedd warchodedig honno.
- 3.4 Ni ellir meintoli graddfa ac arwyddocâd effeithiau o'r fath bob amser. Felly, mae'r ystyriaeth o effeithiau cydraddoldeb yn cynnwys dadansoddiad disgrifiadol o'r effeithiau posibl a nodi a yw effeithiau o'r fath yn andwyol neu'n fuddiol.
- 3.5 Mae effeithiau cydraddoldeb yn gymhleth ac mae'n anodd rhagweld effeithiau yn gywir ac yn gynhwysfawr. Mae nodweddion gwarchodedig pobl yn bersonol ac nid ydynt bob amser yn hysbys, ac nid yw'r holl bobl a fydd yn byw gerllaw'r ardal, yn gweithio ynddi neu'n ymweld â hi yn y dyfodol eisoes yno heddiw. Am y rheswm hwn, dim ond effeithiau y gellir eu rhagweld yn rhesymol y gall yr EQIA ystyried.
- 3.6 Gall unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff cyhoeddus gynnwys yr angen i ystyried a chydbwyso ystod o effeithiau cadarnhaol a negyddol o wahanol fathau. Efallai y bydd mesurau lliniaru rhesymol a all ddileu neu leihau rhai effeithiau cydraddoldeb anghymesur neu wahaniaethol, ond efallai na ellir osgoi rhai effeithiau bob amser.

Cwmpas yr Asesiad

- 3.7 Prif amcan EQIA yw rhoi gwybodaeth i Gyngor Gwynedd, ynglŷn â'r effaith debygol ar y nodweddion gwarchodedig a nodwyd yn Neddff Cydraddoldeb 2010, i lywio eu penderfyniadau.
- 3.8 Mae tri grŵp eang o bobl a allai gael eu heffeithio gan yr ardoll ymwelwyr:

- Y rhai sy'n cael eu cyflogi (neu a allai fod yn y dyfodol) mewn swyddi twristiaeth (neu sectorau cysylltiedig) y gall cyflwyno'r ardoll effeithio ar eu cyflogaeth – mae hyn hefyd yn berthnasol i berchnogion busnes a allai gael eu heffeithio.
- Trigolion sy'n byw yn yr ardal a allai fod yn cael eu heffeithio wrth gyflwyno'r ardoll – trwy newid yn niferoedd ymwelwyr a / neu sy'n elwa o fuddsoddi'r gwariant ardoll
- Ymwelwyr (neu eraill sy'n aros dros nos) sy'n ofynnol iddynt dalu'r ardoll

3.9 O fewn y grwpiau hyn bydd pobl â gwahanol nodweddion gwarchodedig a bydd graddau amrywiol o groestoriadedd.

3.10 Man cychwyn yr asesiad yw EQIA lefel Cymru gyfan Llywodraeth Cymru⁴ (EQIA LIC), gan gynnwys yr asesiad, ymgynghoriad / ymgysylltu a lliniaru. Yna ystyriwn a oes unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a allai newid canfyddiadau'r WGIA ac arwain at effeithiau anghymesur neu wahaniaethol.

⁴Llywodraeth Cymru, 2025. Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) ac ati (Cymru) 2025: Asesiad Effaith Cydraddoldeb [yma](#)

4 Crynodeb o EQIA Llywodraeth Cymru ar lefel genedlaethol

4.1 Mae EQIA Llywodraeth Cymru (EQIA LIC) yn tynnu ar ystod o ddata a ffigyrau ystadegol ar yr holl nodweddion gwarchodedig ac ymgysylltu â rhanddeiliaid gan gynnwys elusennau, grwpiau anabledd a sefydliadau ffydd i nodi a (lle bo'n bosibl) lliniaru effeithiau negyddol posibl ar gydraddoldeb.

4.2 Mae EQIA LIC yn nodi:

'Nod cyffredinol yr ardoll yw cynhyrchu refeniw ychwanegol i awdurdodau lleol sy'n dewis defnyddio ardoll ac nid oes disgwyl bod effeithiau "uniongyrchol" ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig.'

4.3 Nododd yr asesiad y bydd ardoll ymwelwyr yn effeithio ar awdurdodau lleol, ymwelwyr, trigolion lleol a busnesau lle mae ardoll yn cael ei weithredu, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol. Diffiniwyd 'effaith uniongyrchol' yr ardoll ymwelwyr fel unrhyw effaith bosibl o orfod talu neu godi'r ardoll. Diffiniwyd 'effaith anuniongyrchol' fel effeithiau posibl oherwydd bodolaeth ardoll.

4.4 Mae EQIA LIC yn cydnabod bod ymchwil bresennol ar effeithiau cyflwyno ardoll ymwelwyr ar nodweddion gwarchodedig yn gyfyngedig felly mae'n defnyddio gwybodaeth ansoddol a rhywfaint o ddata i wneud casgliadau o effeithiau "anuniongyrchol" posibl. Mae'r un cafeatau yn berthnasol i'r asesiad lleol.

Sefyllfa gyffredinol ar ad-daliadau ac eithriadau

4.5 Cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgysylltiad ffurfiol ar y Ddeddf, gan gynnwys mewn perthynas ag eithriadau. Yn gyffredinol, roedd y rhai o blaid cymhwyso eithriadau i grwpiau penodol fel arfer yn gwneud hynny ar y sail:

4.5.1 y dylid cymhwyso eithriadau i hyrwyddo tegwch a chydraddoldeb canlyniadau trwy gefnogi grwpiau â nodweddion gwarchodedig, ac

4.5.2 na ddylid dosbarthu grwpiau penodol fel ymwelwyr ac felly, ni ddylid eu gosod ar ardoll.

4.6 Roedd y rhai oedd yn anghytuno â chymhwyso eithriadau yn gwneud hynny ar y sail y gallai eithriadau gyflwyno cymhlethdodau, cynyddu baich gweinyddol i awdurdodau treth a darparwyr llety ymwelwyr, a gallai fod yn annheg gan fod pob ymwelydd yn elwa o'r gwasanaethau a'r isadeiledd ymwelwyr.

4.7 Yn y pen draw, mae Llywodraeth Cymru yn glir bod angen sail bolisi glir ar gyfer cyfradd ostyngedig neu eithriad yn seiliedig ar nodweddion gwarchodedig. Y dull felly yw lleihau'r defnydd o eithriad ond cynnwys cyfradd ardoll is.

- 4.8 Er mwyn sicrhau bod lefel o flaengarwch yn cael ei bodloni ac nad yw'r rhai ar incwm is yn cael eu hatal neu'n methu â thalu'r costau ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r ardoll, mae dwy gyfradd wedi'u nodi yn y Bil: cyfradd is ar gyfer hosteli a gwersylloedd a chyfradd uwch ar gyfer pob llety arall i ymwelwyr.
- 4.9 Gall Gweinidogion Cymru asesu ac adolygu'r cyfraddau ardoll ymwelwyr sy'n cael eu gosod mewn deddfwriaeth pe bai effeithiau andwyol yn digwydd.
- 4.10 Mae'r ddeddfwriaeth yn nodi dau gategori o arosiadau mewn perthynas â'r ardoll, a fydd naill ai, wedi'u heithrio neu'n cael eu had-dalu:
- Mae **eithriadau** yn cynnwys arosiadau a drefnir gan awdurdodau lleol, y rhai sy'n ddigartref, llety i geiswyr lloches, ysbytai preifat, adeiladau cymeradwy, cartrefi gofal a safleoedd sipsiwn a theithwyr.
 - Gellir rhoi **ad-daliadau** lle nad yw'n bosibl darparu eithriad. Mae hyn yn cynnwys arosiadau lle mae risg i iechyd, diogelwch neu les pe bai unigolyn yn aros yn ei unig neu brif breswylfa, lle mae unigolyn yn ddigartref (ac nad oedd yr arhosiad wedi'i eithrio), ac arosiadau gan y rhai sy'n derbyn budd-dal anabledd lle'r oedd person yng nghwmni person sy'n darparu gofal, cefnogaeth neu gymorth.
- 4.11 Gwneir eithriadau ar gyfer y grwpiau a'r sefyllfaoedd isod:
- Aros dros nos mewn safle sipsiwn a theithwyr
 - Arosiadau a drefnwyd gan y swyddfa gartref fel rhan o'i rhwymedigaethau statudol.
 - Arosiadau brys mewn llety ymwelwyr a drefnwyd gan awdurdodau lleol fel rhan o'u dyletswyddau dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014.
 - Arosiadau a drefnwyd gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder fel rhan o'i rhwymedigaethau statudol.
 - Nid yw'r rhai o dan 18 oed wedi'u cynnwys yn y tâl cyfrifadwy ar gyfer arosiadau â chyfradd is.
- 4.12 Yn yr un modd, mae ad-daliadau ar gael mewn achosion lle nad yw'n bosibl darparu eithriad, megis:
- Arhosiad mewn llety ymwelwyr, sy'n gysylltiedig â thai brys dros dro, a drefnwyd gan sefydliadau elusennol ar ran pobl ddigartref gan gynnwys y rhai sy'n ffoi rhag cam-drin domestig a cheiswyr lloches.
 - Pobl anabl sy'n derbyn budd-dal anabledd cymwys sydd wedi talu ardoll ymwelwyr wrth aros mewn llety ymwelwyr ac sydd yng nghwmni gofalwr.
 - Arosiadau lle mae risg i iechyd, diogelwch neu les os yw unigolyn yn aros yn ei unig neu brif breswylfa (er enghraifft, arosiadau a drefnir gan elusennau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed neu lle mae tân, llifogydd neu drychineb arall wedi gwneud eiddo yn amhreswyladwy neu lle mae'r gwasanaethau brys wedi rhoi cyngor i beidio ag aros yn yr eiddo am resymau o'r fath).
- 4.13 Fel rhan o'r broses ymgynghori, ymgysylltodd swyddogion Llywodraeth Cymru â thimau polisi yn Llywodraeth Cymru a'r trydydd sector i gael gwell dealltwriaeth o brofiadau byw grwpiau bregus sydd angen llety ymwelwyr.

4.14 O ganlyniad i'r ymgysylltiad hwn, ymgwymerwyd â'r camau isod mewn perthynas ag eithriadau ac ad-daliadau:

- Eithriadau:
 - Gwneud yn glir yn Neddf 2025, y mathau o arosiadau mewn llety ymwelwyr nad ydynt yn destun ardoll ymwelwyr i sicrhau bod nodau polisi yn cael eu gwireddu.
 - Y gallu i gyflwyno eithriadau newydd, addasu neu ddileu eithriadau os oes tystiolaeth newydd o unrhyw effaith anghymesur.
- Ad-daliadau – y gallu i ychwanegu at y rhestr o senarios lle gall ad-daliad fod yn berthnasol, os bydd tystiolaeth newydd yn awgrymu hynny.

Nodweddion gwarchodedig

4.15 Mae Tabl 3-1: Effaith ar nodweddion gwarchodedig – EQIA LIC4

Tabl 3-1: Effaith ar nodweddion gwarchodedig – EQIA LIC4

Nodwedd warchodedig	Effaith Bosib	Mesur Lliniaru
Oedran	Dim effeithiau negyddol na chadarnhaol uniongyrchol. Rhai effeithiau eilaidd a nodwyd ar blant a phobl ifanc. Gall y gallu i dalu ardoll effeithio ar y rhai sydd ag incwm is, e.e. pobl iau neu bobl ar incwm is.	Mae pobl dan 18 oed wedi'u heithrio o'r ardoll ar gyfer arosiadau â chyfradd is.
Anabledd	Gellid ei ddehongli fel gwahaniaethu anuniongyrchol i godi ardoll ymwelwyr ar ofalwyr sy'n teithio gyda pherson anabl sydd angen gofal fel rhan o'u hymweliad. Mae hyn oherwydd y byddai pobl anabl sydd angen gofalwr o bosibl yn wynebu costau ychwanegol oherwydd yr ardoll sy'n berthnasol i'r gofalwr, pe bai'r person anabl yn wynebu'r costau ychwanegol hynny.	Mecanwaith ad-dalu ar gyfer pobl sy'n derbyn budd-dal anabledd sydd yn teithio gyda pherson sy'n darparu gofal, cefnogaeth neu gymorth.
Ailbennu rhywedd	Dim effaith negyddol uniongyrchol.	Mae arosiadau mewn ysbytai preifat wedi'u heithrio rhag ardoll.
Priodas a phartneriaeth sifil	Dim effaith negyddol uniongyrchol	
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim effaith negyddol uniongyrchol.	
Hil	Dim effaith negyddol uniongyrchol	Mae safleoedd Sipsiwn, Roma a Theithwyr a ddarperir gan awdurdod lleol neu landlord cymdeithasol cofrestredig wedi'u heithrio rhag ardoll. Mae eithriadau / ad-daliadau ar gael i grwpiau sy'n agored i niwed, e.e. ceiswyr lloches a'r rhai sy'n ffoi rhag cam-drin domestig
Crefydd a chred	Dim effaith negyddol uniongyrchol. Gall yr ardoll effeithio ar fforddiadwyedd twristiaeth grefyddol ond mae llety am ddim wedi'i eithrio.	Bydd Awdurdod Refeniw Cymru (WRA) yn cynnig prosesau nad ydynt yn ddigidol i ddarparu ar gyfer y rhai y gall eu ffydd gyfyngu ar ymgysylltu digidol.

Nodwedd warchodedig	Effaith Bosib	Mesur Lliniaru
		Mae llety am ddim wedi'i eithrio rhag ardoll ac mae ardoll is ar arosiadau mewn llety â chyfradd is. Gellid defnyddio refeniw a gynhrychir o'r ardoll ar gyfer cadwraeth a chynnal safleoedd crefyddol.
Rhyw	Dim effaith negyddol uniongyrchol.	
Cyfeiriadedd rhywiol	Dim effaith negyddol uniongyrchol.	

4.16 O ganlyniad i'r ymgysylltiad â rhanddeiliaid, mae mesurau lliniaru ychwanegol a fydd yn cael eu gweithredu yn cynnwys:

- Awdurdodau lleol yn cyhoeddi adroddiad ar faint o refeniw a gynhrychir a sut mae'r refeniw wedi'i ddefnyddio at ddibenion cyrchfan a gwella yn yr ardal leol lle caiff ei wario (a adlewyrchir yn Adran 45 Deddf 2025).
- Gweinidogion Cymru yn cynnal adolygiad o weithrediad ac effaith Deddf 2025 ac yn cyhoeddi adolygiad ar gylch pum mlynedd (a adlewyrchir yn Adran 63 Deddf 2025).
- Monitro'r defnydd o ddata fel arolygon Croeso Cymru, y Baromedr Twristiaeth ac ymgysylltu ag awdurdodau lleol a busnesau.
- WRA yn monitro ac adolygu effeithiolrwydd gweinyddu ardoll drwy ymgysylltu ag awdurdodau lleol a busnesau ac adrodd ar faint o refeniw a gasglwyd.

4.17 Mae canfyddiadau'r asesiad hwn ar lefel genedlaethol ynghyd â'r mesurau lliniaru yn cael eu hystyried isod lle bo'n briodol.

5 Asesiad effaith cydraddoldeb lleol

- 5.1 Mae'r adran isod yn darparu data gwaelodlin ar ddemograffeg y boblogaeth leol ac ymwelwyr mewn perthynas â'r nodweddion gwarchodedig fel y'u diffinnir gan Ddeddf 2010 lle mae data ar gael. Mae hefyd yn darparu cymhariaeth â data demograffig sylfaenol ar gyfer Cymru mewn perthynas â'r nodweddion gwarchodedig.
- 5.2 Rhagwelir y bydd ymgynghori â rhanddeiliaid yn dechrau yn gynnar yn 2026. Bydd sylwadau drwy'r broses ymgynghori yn llywio cam nesaf yr EQIA (fel bo'n briodol).
- 5.3 Mae'r mesurau a'r argymhellion lliniaru a nodir yn yr EQIA yn tynnu ar y rhai a gyflwynwyd yn yr EQIA a gynhaliwyd eisoes gan Lywodraeth Cymru ar osod ardoll ledled Cymru a'r rhai a grybwyllir yn Neddf 2025.

Nodweddion Gwarchodedig

Oedran

- 5.4 Mae'r effaith bosibl mewn perthynas ag oedran yn cael ei ystyried ar gyfer:

- Ymwelwyr
- Poblogaeth leol o ran cyflogaeth

Ymwelwyr

- 5.5 Nododd EQIA LIC 'Efallai bod y rhai mewn oedrannau sy'n gysylltiedig fel arfer ag incwm is (er enghraifft, pobl iau), yn llai abl i fforddio'r gost ychwanegol o lety ymwelwyr'.
- 5.6 Nid yw'n ofynnol i'r rhai o dan 18 oed sy'n aros mewn arosiadau â chyfradd is dalu'r ardoll am arosiadau â chyfradd is. Bydd hyn yn helpu i liniaru unrhyw effeithiau negyddol posibl ar bobl ifanc gan y gallant fod yn fwy tebygol o aros mewn llety ymwelwyr â chyfradd is (er bod EQIA Llywodraeth Cymru yn nodi nad oes data i gadarnhau'r honiad hwn).
- 5.7 Mae EQIA LIC hefyd yn nodi efallai na fydd costau ychwanegol yn atal y rhai sy'n ennill llai i fynd ar wyliau, ond gallai newid ymddygiad mewn ffyrdd eraill, megis aros am gyfnod byrrach neu wario llai.
- 5.8 Nid yw EQIA LIC yn ystyried yn benodol yr effaith bosibl ar bobl hŷn.
- 5.9 Tabl 4-1: Proffil oedran ymwelwyr⁵
- 5.10 Wrth ddehongli'r tabl, dylid nodi:
 - Mae proffil oedran ymwelwyr Gwynedd yn dyddio o 2019, tra bod proffil oedran ymwelwyr Cymru gyfan o 2024.
 - Mae proffil oedran ymwelwyr Gwynedd ar gyfer ymwelwyr dydd a dros nos tra bod proffil oedran ymwelwyr Cymru gyfan ar gyfer ymwelwyr dros nos

Tabl 4-1: Proffil oedran ymwelwyr⁵

	16 – 24	25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 – 64	65+
Gwynedd (% yr ymwelwyr) ⁵	3	18	22	24	18	15
Cymru (% y teithiau) ⁶	20	27	19	13	13*	7*

Noder: lle dilynir ffigwr gyda seren, mae'r maint sylfaen yn is na 100 a dylid trin y ffigwr fel un dangosol.

5.11 Mae'r graddau y mae'n debygol o gael effaith wahaniaethol ar bobl ifanc yn cael ei liniaru (yn rhannol) gan yr eithriad i bobl dan 18 oed o fand isaf yr Ardoll. Nid yw'n ymddangos bod effaith anghymesur (gan fod y data'n awgrymu bod llai o ymwelwyr ifanc o Gymru â Gwynedd na Chymru gyfan).

5.12 Gallai cyfran uwch o ymwelwyr hŷn â Gwynedd arwain at effaith anghymesur o ganlyniad i effaith andwyol y cynnydd yng nghost y daith. Ar y llaw arall, mae EQIA LIC hefyd yn nodi'r manteision canlynol, sy'n berthnasol i ymwelwyr a thrigolion (pwyslais wedi'i ychwanegu):

5.12.1 'Gallai'r refeniw ychwanegol hefyd fod o fudd anuniongyrchol i drigolion hŷn ac iau trwy wella ansawdd bywyd cyffredinol yn y gymuned, pe bai'r arian yn cael ei ddefnyddio i wella isadeiledd, gan wneud y gyrchfan yn fwy hygyrch i fwy o bobl'.

5.12.2 'Gallai'r cronfeydd hefyd gefnogi ymdrechion cadwraeth ddiwylliannol, a allai helpu i ddiogelu a hyrwyddo treftadaeth a thraddodiadau lleol, gan fod o fudd i bobl hŷn a allai fod â chysylltiad dyfnach â'r elfennau diwylliannol hyn¹², ac i'r gwrthwyneb, i bobl iau drwy gynnal neu greu cyfleusterau newydd i genedlaethau iau eu defnyddio'

Cyflogaeth

5.13 Mae EQIA LIC yn nodi bod gan y rhai a gyflogir mewn twristiaeth swyddi sy'n fwy ansicr, h.y. gweithio rhan-amser neu'n treulio llai o amser yn gweithio i'r un cyflogwr. Yn ogystal, mae'r rhai a gyflogir yn y sector twristiaeth yn gyffredinol yn iau.

5.14 Mae EQIA LIC hefyd yn tynnu ar yr asesiad effaith economaidd ar lefel genedlaethol ac yn nodi bod effaith ardoll ymwelwyr ar gyflogaeth rhwng +100 o swyddi cyfwerth ag amser llawn (FTE) a thua -400 o swyddi FTE. Mae'r ystod yn codi oherwydd yr ansicrwydd i ba raddau y bydd dirywiad yn y galw am wasanaethau twristiaeth yn cael ei wrthbwysu gan wariant refeniw ardoll ymwelwyr.

5.15 Mae'r nifer cyfatebol ar gyfer Gwynedd rhwng -56 a +16 o swyddi FTE (cyfeiriwch at yr Asesiad Effaith Economaidd am ragor o ddata). Gallai pobl ifanc deimlo anghyfartaledd o ganlyniad i unrhyw golled swyddi.

5.16 Nododd EQIA LIC fod 38% o weithwyr twristiaeth yn 16-29 oed yn 2022 ledled Cymru. Mae data mwy diweddar yn dangos bod 26% o drigolion Cymru yn gweithio yn y sector Dosbarthu, gwestai a bwytai rhwng 16 a 24 oed dros y cyfnod rhwng Gorffennaf 2024 – Mehefin 2025.⁷ Mae hyn yr un fath yng Ngwynedd lle mae'r ffigwr cyfatebol hefyd yn 26%. Mae cyfran

⁵Arolwg Ymwelwyr Cymru 2019 ar gyfer Cyngor Gwynedd. Ar gael [yma](#)

⁶Ystadegau twristiaeth domestig Prydain Fawr (teithiau dros nos): adroddiad blynyddol 2024. Ar gael [yma](#)

⁷Y Swyddfa Ystadegau Gwladol Arolwg Poblogaeth Blynyddol

arbennig o uchel o bobl 16-19 oed (16%) yn gweithio yn y sector yng Ngwynedd, o'i gymharu â chyfartaledd Cymru (10%).

Tabl 4-2: Cyflogaeth yn ôl oedran (Dosbarthiad, gwestai a bwytaï)⁵ – preswyl (Gorffennaf 2024 – Mehefin 2025)⁹

Grŵp oedran	Gwynedd	Cymru
16 – 19	800 (16%)	24,400 (10%)
20 – 24	1,300 (10%)	34,300 (15%)
25 – 49	6,300 (47%)	97,200 (43%)
50+	5,200 (37%)	70,500 (31%)
Cyfanswm	13,400 (100%)	226,400 (100%)

5.17 Er efallai y bydd effaith anghymesur (oherwydd tebygolrwydd uwch y bydd pobl ifanc yn cael eu cyflogi yn y sector twristiaeth), mae maint unrhyw effaith negyddol yn debygol o fod yn fach iawn – mae uchafswm gostyngiad o 56 o swyddi, sydd gyfwerth â cholli 0.1% o gyflogaeth yng Ngwynedd, ac mae hynny'n senario waethaf. Efallai hefyd y bydd effaith gadarnhaol (amcangyfrifir hyd at 16 o swyddi).

5.18 Mae EQIA LIC hefyd yn nodi, 'pe bai'r refeniw ychwanegol a godir yn ysgogi gwelliannau i'r isadeiledd a'r gwasanaethau lleol, gallai hyn weld cynnydd mewn ymwelwyr â'r ardal, gan sbarduno mwy o gyfleoedd cyflogaeth yn y sector twristiaeth'.

Oedran cyffredinol

5.19 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Oedran unwaith y bydd mesurau lliniaru (gan gynnwys yr eithriad dan 18 oed ar gyfer llety terfyn is) yn cael eu hystyried.

5.20 Mae effeithiau posibl yn gysylltiedig â chyfran uwch o ymwelwyr hŷn â Gwynedd, a gweithlu ifanc, ond mae unrhyw effeithiau'r ardoll yn debygol o fod yn fach – a byddant i ryw raddau yn cael eu gwrthbwyso gan wariant yr ardoll. Felly, ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

5.21 Gellid cynnal asesiad pellach o'r effaith debygol ar bobl iau neu hŷn unwaith y bydd rhagor o wybodaeth ar gael ar sut y bydd y gronfa yn cael ei gwario.

Rhyw

5.22 Mae'r effaith bosibl mewn perthynas â rhyw yn cael ei hystyried ar gyfer:

- Ymwelwyr
- Poblogaeth leol o ran cyflogaeth

Ymwelwyr

⁸*Ibid*
⁹*Ibid*

- 5.23 Mae darpariaethau yn Neddff 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwneud unrhyw wahaniaeth ar sail rhyw.
- 5.24 Mae EQIA LIC yn nodi bod astudiaethau wedi adrodd bod dynion yn fwy agored i dalu ardoll ymwelwyr - gall hyn fod oherwydd y rhyngweithio rhwng rhyw ac incwm, lle mae gan ferched incwm is ar gyfartaledd na dynion.
- 5.25 Mae Tabl 4-3 isod yn dangos fod yna gyfrannau tebyg o ymwelwyr benywaidd a gwrywaidd yn ymweld â Gwynedd a Chymru gyfan (er nad yw'r data ar sail debyg am debyg) ac yn y ddau achos mae cyfran uwch o ymwelwyr benywaidd.
- 5.26 Wrth ddehongli'r tabl isod, dylid nodi:
- Mae proffil ymwelwyr Gwynedd yn dyddio o 2019, tra bod proffil ymwelwyr Cymru gyfan yn dyddio o 2024.
 - Mae proffil ymwelwyr Gwynedd ar gyfer ymwelwyr dydd a dros nos tra bod proffil ymwelwyr Cymru gyfan ar gyfer ymwelwyr dros nos domestig.

Tabl 4-3: Dosbarthiad ymwelwyr yn ôl rhyw⁵

	Gwynedd ¹⁰	Cymru ¹¹
Benyw	58%	59%
Gwryw	42%	40%
Yr holl bobl	100%	100%

DS efallai na fydd canrannau yn swm o 100% oherwydd talgrynnu

- 5.27 Mae EQIA LIC hefyd yn nodi bod arolygon yn awgrymu:
- Cytunodd mwyafrif (58%) yr ymatebwyr y dylai twristiaid gyfrannu tuag at gostau cynnal a buddsoddi yn y cyrchfannau y maent yn aros ynddynt. Ychydig iawn (13%) oedd yn anghytuno
 - Roedd cytundeb y dylai twristiaid gyfrannu at gynnal a buddsoddi mewn cyrchfannau ac mae hyn yn cyd-fynd yn gryf â gradd gymdeithasol a 'modd ariannol'
- 5.28 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl mewn perthynas â Rhyw. Nid oes unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Cyflogaeth

- 5.29 O ran cyflogaeth, mae EQIA LIC hefyd yn nodi bod cyfran y merched yn y gweithlu twristiaeth ar draws Ewrop hefyd yn aml yn uwch. Fodd bynnag, mae Tabl 4-4 isod yn dangos bod y gyflogaeth ym maes Dosbarthu, Gwestai a Bwytai wedi'i rhannu'n fras yn gyfartal rhwng dynion a merched yng Ngwynedd a Chymru.

¹⁰Arolwg Ymwelwyr Cymru 2019 ar gyfer Cyngor Gwynedd. Ar gael [yma](#)

¹¹Ystadegau twristiaeth domestig Prydain Fawr (teithiau dros nos): adroddiad blynyddol 2024. Ar gael [yma](#)

Tabl 4-4: Cyflogaeth yn ôl rhyw (Dosbarthiad, Gwestai a Bwytai)⁵¹²

	Gwynedd	Cymru
Benyw	5,613 (50%)	132,116 (49%)
Gwryw	5,720 (50%)	137,360 (51%)
Yr holl bobl	11,333 (100%)	269,476 (100%)

5.30 Ni ragwelir y byddai effaith anghymesur neu wahaniaethol yng Ngwynedd o ganlyniad i'r ardoll ar ferched (neu ddynion) sy'n gweithio yn y sector twristiaeth.

Priodas a Phartneriaeth Sifil

5.31 Ni ddisgwylir i ddarpariaethau yn Neddf 2025 gael unrhyw effaith ar nodweddion priodas a phartneriaeth sifil. Bydd llety ymwelwyr dros nos ar gyfer priodasau / seremonïau partneriaeth sifil yn destun ardoll.

5.32 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Priodas a Phartneriaeth Sifil. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Ailbennu Rhywedd

5.33 Mae darpariaethau Deddf 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwahaniaethu ar sail ailbennu rhywedd.

5.34 Fodd bynnag, rhoddir ystyriaeth yn Neddf 2025 i'r rhai sydd angen triniaeth feddygol ar gyfer y broses ailbennu rhywedd ac ni chodir ardoll ar arosiadau mewn ysbyty preifat.

5.35 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran ailbennu rhywedd. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Cyfeiriadedd Rhywiol

5.36 Mae darpariaethau yn Neddf 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwahaniaethu ar sail cyfeiriadedd rhywiol.

Ymwelwyr

5.37 Mae tystiolaeth yn awgrymu bod 10% o'r teithiau i Gymru wedi'u gwneud gan ymwelwyr LHDTG+ rhwng mis Ionawr a Rhagfyr 2024.¹³ Mae EQIA LIC yn nodi nad oes unrhyw dystiolaeth i awgrymu y byddai ymwelwyr â'r nodweddion cyfeiriadedd rhywiol hyn dan

¹²Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Cyfrifiad 2021

¹³Ystadegau twristiaeth domestig Prydain Fawr (teithiau dros nos): adroddiad blynyddol 2024. Ar gael [yma](#)

anfantais trwy ddarpariaethau Deddf 2025. Nid yw'r data cyfatebol ar gyfer Gwynedd ar gael ar hyn o bryd.

Cyflogaeth

5.38 O ran telerau cyflogaeth, mae'r tabl isod yn dangos:

- Mae cyfrannau tebyg o weithwyr deurywiol a hoyw neu lesbiaidd yn cael eu cyflogi yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytai yng Ngwynedd (4%) o gymharu â Chymru (4%)
- Mae cyfrannau ychydig yn uwch o weithwyr deurywiol a hoyw neu lesbiaidd yn cael eu cyflogi yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytai (4%) na'r cyfartaledd ar draws pob sector yng Ngwynedd (2%).

Tabl 4-5: Cyflogaeth preswylwyr yn ôl cyfeiriadedd rhywiol yng Ngwynedd¹⁴

		Syth neu Heterorywiol	Hoyw neu Lesbiaidd	Deurywiol	Pob cyfeiriadedd rhywiol arall	Heb ei ateb	CYFANSWM
Dosbarthu, gwestai a bwytai	Gwynedd	89%	2%	2%	0%	7%	100%
	Cymru	90%	2%	2%	0%	6%	100%
Pob sector	Gwynedd	91%	1%	1%	0%	7%	100%
	Cymru	91%	2%	1%	0%	5%	100%

Cyfeiriadedd Rhywiol – yn gyffredinol

5.39 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Cyfeiriadedd Rhywiol. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Hil

5.40 Mae darpariaethau yn Neddf 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwahaniaethu ar sail hil.

5.41 Fel y mae EQIA LIC yn nodi, gall effaith ardollau ymwelwyr ar hil amrywio yn dibynnu ar gyd-destunau penodol a dulliau gweithredu, a ble mae'r referniw a godir yn cael ei wario. Gellir cymryd mesurau rhagweithiol i sicrhau bod manteision twristiaeth yn cael eu dosbarthu'n decach ymhlith pob segment o'r boblogaeth, gydag ymgysylltiad cymunedol a phrosesau gwneud penderfyniadau cynhwysol yn hanfodol i fynd i'r afael ag effeithiau negyddol posibl ar grwpiau ethnig lleiafrifol.

¹⁴Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Cyfrifiad 2021

5.42 Fel y nodir yn Adran 5, mae mecanwaith ad-dalu sy'n caniatáu ad-daliadau lle mae grwpiau yn cael eu lletya mewn llety ymwelwyr dros dro a thelir am hyn gan elusen gefnogol, mewn sefyllfaoedd brys.

Ymwelwyr

5.43 Mae Tabl 4-7 isod yn dangos proffil ethnigrwydd twristiaeth ddomestig dros nos Cymru yn 2024 a phroffil ethnigrwydd ymwelwyr â Gwynedd.

Tabl 4-7: Proffil ethnigrwydd teithiau ymwelwyr ac ymwelwyr⁵

Ethnigrwydd yr ymatebydd	Cymru (% y teithiau) ¹⁵	Gwynedd (% yr ymwelwyr) ¹⁶
Gwyn	80%	97%
Grwpiau Ethnig Cymysg/aml-ethnig	3%**	3%
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig	6%*	
Du/Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig	7%*	
Tsieineaidd	0%**	
Arabaid	0%**	
Grŵp Ethnig arall	0%**	
Mae'n well gen i beidio â dweud / Ddim yn gwybod / Amhenodol	3%**	
Cyfanswm	100%	100%

Noder: lle dilynir ffigwr gyda seren, mae'r maint sylfaen yn is na 100 a dylid trin y ffigwr fel un dangosol. Pan ddilynir ffigwr gyda seren ddwbl, mae'r maint sylfaen yn is na 30 a chynghorir defnyddwyr i beidio â defnyddio'r amcangyfrif hwn.
Noder: efallai na fydd canrannau yn swm o 100% oherwydd talgrynnu

5.44 Wrth ddehongli'r tabl uchod, dylid nodi:

- Mae proffil ymwelwyr Gwynedd yn dyddio o 2019, tra bod proffil ymwelwyr Cymru gyfan yn dyddio o 2024.
- Mae proffil ymwelwyr Gwynedd ar gyfer ymwelwyr dydd a dros nos tra bod proffil ymwelwyr Cymru gyfan ar gyfer ymwelwyr dros nos domestig.
- Gan fod proffiliau ymwelwyr Gwynedd a Chymru yn deillio o wahanol ffynonellau data, mae'r categorïau ychydig yn wahanol.

5.45 Serch hynny, mae hyn yn awgrymu bod cyfran is o ymwelwyr â Gwynedd sy'n dod o grŵp lleiafrifoedd ethnig, o'i gymharu â chyfartaledd Cymru.

Cyflogaeth

5.46 O ran cyflogaeth, mae'r tabl isod yn dangos:

- Mae cyfrannau is o bobl sy'n dod o grŵp lleiafrifoedd ethnig yn cael eu cyflogi yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytai yng Ngwynedd (9%) o'i gymharu â Chymru (12%).

¹⁵Ystadegau twristiaeth domestig Prydain Fawr (teithiau dros nos): adroddiad blynyddol 2024. Ar gael [yma](#)
¹⁶Arolwg Ymwelwyr Cymru 2019 ar gyfer Cyngor Gwynedd. Ar gael [yma](#)

- Mae cyfrannau ychydig yn uwch o bobl sy'n dod o grŵp lleiafrifoedd ethnig sy'n cael eu cyflogi yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytai (9%) na'r cyfartaledd ar draws pob sector yng Ngwynedd (7%) – mae hyn yn golygu y gallai newid mewn lefelau cyflogaeth effeithio ar y grŵp hwn (er bod unrhyw newid yn debygol o fod yn fach).

Tabl 4-8: Cyflogaeth preswylwyr yn ôl ethnigrwydd¹⁷

		Asiaidd, Asiaidd Prydeinig neu Asiaidd Cymraeg	Du, Du Prydeinig, Du Cymreig, Caribiaidd neu Affricanaidd	Grwpiau ethnig cymysg neu luosog	Gwyn: Saesneg, Cymraeg, Albanaid, Gwyddel neu Wyddel es o Ogledd Iwerddon neu Brydeinig	Gwyn: Gwyddelig	Gwyn: Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig, Roma neu Wyn Arall	Grŵp Ethnig arall	Cyfanswm
Dosbarthu, gwestai a bwytai	Gwynedd	3%	0%	1%	91%	0%	4%	1%	100%
	Cymru	4%	1%	1%	88%	0%	5%	1%	100%
Cyfanswm	Gwynedd	2%	0%	1%	93%	1%	3%	0%	100%
	Cymru	3%	1%	1%	91%	0%	4%	1%	100%

Safleoedd Sipsiwn Roma a Theithwyr

5.47 Mae EQIA LIC hefyd yn nodi bod ffordd o fyw Sipsiwn, Roma a Theithwyr yn gynhenid fyrhoedlog ac yn cynnwys symud ar draws ffiniau awdurdodau lleol.

5.48 Mae EQIA LIC yn sôn bod trafodaeth rhwng swyddogion Llywodraeth Cymru a Thros Gynnal Plant Cymru wedi tynnu sylw at pe bai'r safleoedd parhaol a dros dro dynodedig wedi'u heithrio rhag talu ardoll, yna mae'n annhebygol y byddai effaith sylweddol ar Deithwyr Sipsi a Roma.

5.49 Mae safleoedd Sipsiwn, Roma a Theithwyr sy'n cael eu darparu gan awdurdod lleol neu landlord cymdeithasol cofrestredig wedi'u heithrio rhag ardoll. Roedd 12 o leiniau cofrestredig yng Ngwynedd yn y cyfrif diwethaf (Ionawr 2025), er dylid nodi bod oedi wedi bod ar y gwaith casglu data er mwyn caniatáu adolygiad o'r broses.

5.50 Mae EQIA LIC yn nodi bod Teithwyr Sipsi a Roma yn defnyddio nifer o safleoedd cyhoeddus a phreifat ledled Cymru, gan gynnwys safleoedd tymhorol, tir sy'n addas ar gyfer stopio wedi'i negodi, safleoedd gwyliau prif ffrwd ar gyfer teithio tymhorol. Byddai aelodau o'r gymuned

¹⁷Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Cyfrifiad 2021

Teithwyr Sipsi a Roma sy'n defnyddio llety ymwelwyr heblaw ar gyfer eu prif fan preswyllo arferol yn destun yr ardoll.

- 5.51 Mae'r Ddeddf yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru greu eithriadau cenedlaethol newydd os oes tystiolaeth o effaith negyddol ar unrhyw grŵp penodol.

Ceiswyr lloches a ffoaduriaid

- 5.52 O ystyried na fydd gan geiswyr lloches fynediad at arian neu fynediad cyfyngedig at arian, mae EQIA LIC yn nodi y gallai defnyddio ardoll gael effaith negyddol. Fodd bynnag, mae Deddf 2025 yn caniatáu i lety i geiswyr lloches a drefnwyd gan awdurdodau lleol gael ei eithrio rhag talu ardoll. Mae yna hefyd fecanwaith ad-dalu i ganiatáu i elusennau adennill y costau o'r ardoll ar gyfer unrhyw arosiadau cymwys.
- 5.53 Ym mis Medi 2025, roedd 3,331 o geiswyr lloches yng Nghymru yn derbyn cymorth y Swyddfa Gartref a oedd wedi'u lletya mewn Llety Argyfwng (gwesty), Llety Cychwynnol, Llety wedi'i Wasgaru (llety tymor hwy) neu'n derbyn cynhaliaeth yn unig.¹⁸
- 5.54 Yn yr un modd, ym mis Medi 2025, roedd 44 o geiswyr lloches yng Ngwynedd yn derbyn cymorth gan y Swyddfa Gartref a oedd wedi'u lletya mewn llety wedi'i Wasgaru.¹⁹
- 5.55 Mae EQIA LIC yn nodi bod anawsterau o ran nodi faint o ffoaduriaid sydd yng Nghymru ac yn ei gyfanrwydd gan fod diffyg data ar ble mae ffoaduriaid yn ymgartrefu. Serch hynny, mae'r dystiolaeth ddiweddaraf yn awgrymu bod 11 achos o ailsefydlu yng Nghymru yn Ch2 2025 (yn Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Wrecsam, Sir Gaerfyrddin a Phowys).²⁰
- 5.56 Unwaith eto, mae Deddf 2025 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru greu eithriadau cenedlaethol newydd os oes tystiolaeth o effaith negyddol ar unrhyw grŵp penodol.

Hil – casgliad cyffredinol

- 5.57 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Hil. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.
- 5.58 Mae ymwelwyr i Wynedd a gweithwyr yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytaï yn fwy tebygol o fod yn wyn, na'r cyfartaledd ledled Cymru.
- 5.59 Fel y nodwyd gan EQIA LIC, gellir cymryd mesurau rhagweithiol i sicrhau bod manteision twristiaeth, gan gynnwys gwariant y gronfa, yn cael eu dosbarthu'n decach ymhlith pob segment o'r boblogaeth.

Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV)

¹⁸Y Swyddfa Gartref. Tablau data ystadegau system mewnfudo. Ar gael [yma](#)

¹⁹Y Swyddfa Gartref. Tablau data ystadegau system mewnfudo. Ar gael [yma](#)

²⁰Y Swyddfa Gartref. Tablau data ystadegau system mewnfudo. Ar gael [yma](#)

- 5.60 Mae EQIA LIC yn nodi'r ymgysylltiad a wnaed gan Lywodraeth Cymru gyda darparwyr gwasanaethau a goroeswyr i ddeall y profiad byw yn llawnach a deall lefelau'r mathau hyn o senarios.
- 5.61 Mae eithriadau a mecanweithiau ar gyfer ad-dalu wedi'u cynnwys yn y Ddeddf a bydd canllawiau yn cael eu paratoi mewn perthynas â'r broses ymgeisio (o ran datgelu manylion personol). Mae rhagor o wybodaeth wedi'i nodi yn Adran 4.

Yr Iaith Gymraeg

- 5.62 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn nodi bod rhaid i gyrff cyhoeddus Cymru ymgymryd â datblygiad cynaliadwy i wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol y wlad. Un Nod Lles ar gyfer cyflawni hyn yw creu cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod y Gymraeg. Yn unol â hyn, mae'r EqIA hwn yn ystyried effaith bosibl yr Ardoll Ymwelwyr ar y defnydd o'r Gymraeg yng Ngwynedd.
- 5.63 Mae Cyfrifiad 2021 yn nodi pa mor gyffredin yw sgiliau yn yr iaith Gymraeg ledled Cymru. Mae cyfran y trigolion sydd â rhywfaint o sgil yn y Gymraeg (darllen, ysgrifennu, siarad neu ddeall Cymraeg llafar) yn sylweddol uwch yng Ngwynedd (74%) nag ar draws Cymru (25%).
- 5.64 Yn ogystal, mae cyfran trigolion Gwynedd sy'n gallu siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg (55%) bron bedair gwaith cyfartaledd Cymru (14%).
- 5.65 Mae hyn hefyd yn cael ei nodi gan yr Asesiad Effaith ar y Gymraeg (WLIA)²¹ a wnaed gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y Ddeddf – dengys fod nifer uchel o 52.9% o siaradwyr Cymraeg yn y boblogaeth 16 oed a throsodd sy'n byw yng Ngwynedd ac yn gweithio yn y diwydiant llety a gwasanaethau bwyd.
- 5.66 Mae'r WLIA yn nodi'n benodol y gallai Gwynedd gael ei heffeithio o ganlyniad i ardoll o ystyried bod ganddi'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg a'r nifer uchaf o nosweithiau a dreulir gan ymwelwyr domestig o unrhyw awdurdod lleol:

'Pe bai ardoll ymwelwyr yn cael ei chyflwyno yng Ngwynedd ac o ganlyniad, mae'r ardoll yn effeithio ar yr iaith Gymraeg, gallai'r effaith felly fod yn fwy yng Ngwynedd o'i gymharu ag awdurdodau lleol eraill.'

- 5.67 Mae'r WLIA yn nodi y gallai'r ardoll ymwelwyr effeithio ar y Gymraeg pe bai'n cael ei chyflwyno mewn ardaloedd lle mae cyfrannau uchel o siaradwyr Cymraeg yn gweithio yn y diwydiant llety a gwasanaethau bwyd. Mae'n nodi y gallai fod effeithiau cadarnhaol o ganlyniad i:
- Hwb i'r economi leol trwy wario'r ardoll sy'n arwain at gynnydd mewn cyflogaeth yn y sector twristiaeth – awgrymodd yr Asesiad Effaith Economaidd y gallai fod rhwng -56 a +16 o swyddi felly mae hyn yn debygol o fod yn effaith gymharol fach.
 - Effaith gadarnhaol o ran amlygiad i'r iaith Gymraeg

²¹<https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2025-09/visitor-accommodation-register-and-levy-wales-act-2025-welsh-language-impact-assessment.pdf>

- Defnyddio'r refeniw o'r ardoll i hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg neu i ariannu mentrau sy'n gwella'r isadeiledd a'r gwasanaethau mewn ardaloedd sydd â chanran gymharol uchel o siaradwyr Cymraeg ar hyn o bryd. Gallai hyn hyrwyddo gwelededd, bywiogrwydd a hyfywedd yr iaith Gymraeg, yn ogystal â chynyddu ymwybyddiaeth a gwerthfawrogiad ymwelwyr a thrigolion fel ei gilydd.

5.68 Mae hefyd yn nodi rhywfaint o effaith negyddol bosibl:

5.68.1 Effaith economaidd negyddol bosibl yr ardoll – er, fel y nodir uchod, rhagwelir y bydd uchafswm o golli -56 o swyddi mewn senario gwaethaf cyfatebol (sy'n cyfateb i golli 0.1% o gyflogaeth yng Ngwynedd) ac felly mae'r effaith hon yn debygol o fod yn gymharol fach.

5.68.2 Yr effaith bosibl ar deithiau dros nos sy'n ceisio cefnogi'r Gymraeg ac addysg cyfrwng Cymraeg. Gallai hyn gael effeithiau addysgol a diwylliannol. Fodd bynnag, ni fydd raid i rai dan 18 oed dalu'r ardoll wrth aros mewn llety ar ffurf hostel neu ar leiniau gweraylla. Mae rhyddhad yn cael ei gymhwyso ar arosiadau dros nos a ddarperir gan ddarparwyr addysg fel rhan o gyflenwi cwrs astudio a gynnigir i ddisgyblion neu fyfyrwyr.

5.69 Ar y cyfan, mae nifer cryf iawn o siaradwyr Cymraeg yng Ngwynedd, gan gynnwys yn y sector twristiaeth. Gallai ardoll ymwelwyr yng Ngwynedd gael effeithiau cadarnhaol a negyddol ar yr iaith Gymraeg. Gallai fod effeithiau negyddol bychan yn gysylltiedig â gostyngiad mewn gwariant ymwelwyr, neu gallai fod cynnydd bach o ganlyniad i'r gyflogaeth a gefnogir trwy wariant yr ardoll. Yn yr un modd, gallai fod effeithiau cadarnhaol yn gysylltiedig â chanlyniad gwariant yr ardoll – bydd hynny'n dibynnu ar sut mae'r gronfa yn cael ei gwario (a fydd yn cael ei datblygu gan gynnwys adborth trwy ymgynghori).

Crefydd a Chred

5.70 Amcangyfrifodd EQIA LIC fod 174,456 o dwristiaid domestig wedi "ymweld ag eglwys gadeiriol, eglwys, abat neu adeilad crefyddol arall" yn 2023.

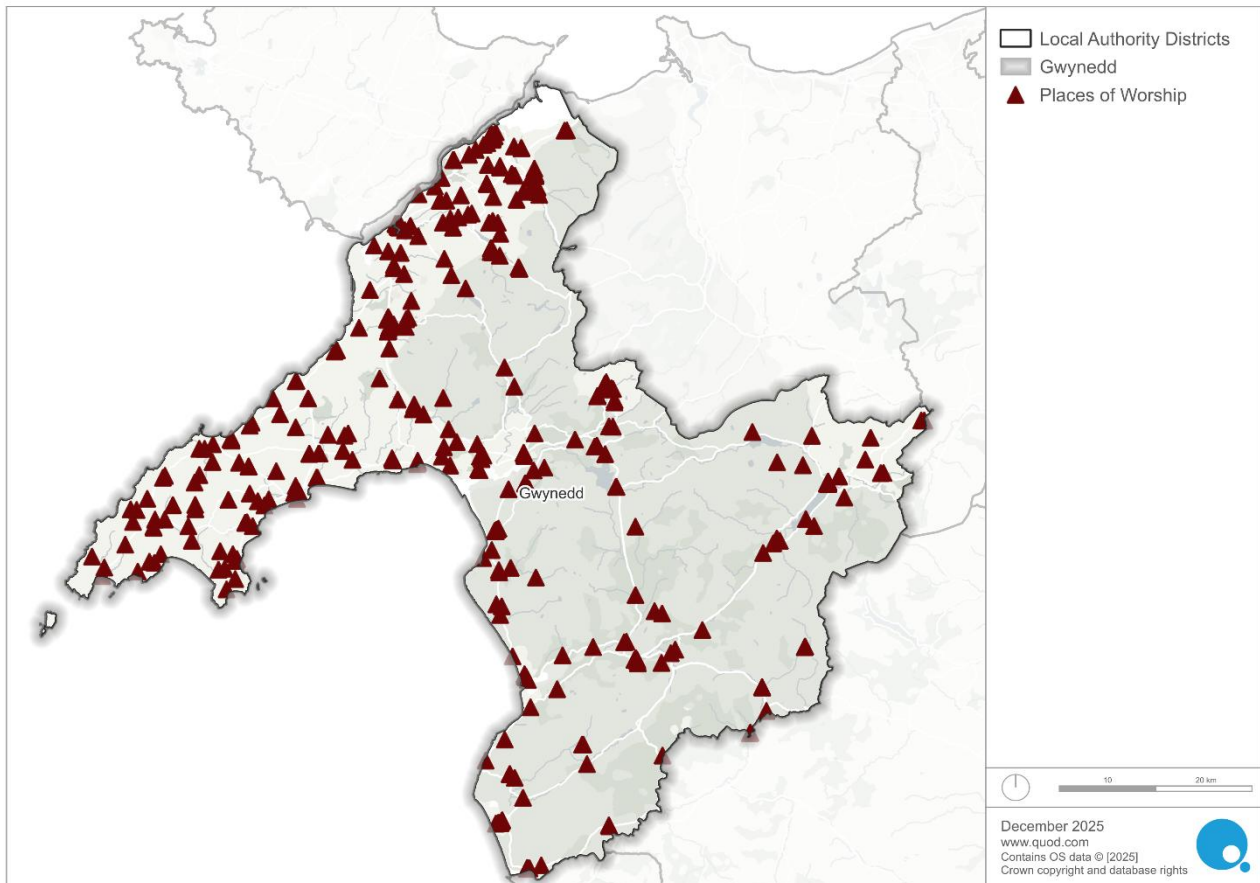
5.71 Mae EQIA LIC yn nodi nad oes unrhyw gydbertynas uniongyrchol rhwng ardollau ymwelwyr a chrefydd, cred neu ddiffyg cred. Mae hefyd yn nodi y gallai polisïau neu drethi sy'n gysylltiedig â thwristiaeth ryngweithio â rhyddid unigolyn i ymarfer crefydd, yn dibynnu ar natur yr ymweliad. Gallai cyflwyno ardoll ymwelwyr effeithio ar fforddiadwyedd ymweld â lleoedd o'r fath, gan ddylanwadu ar nifer y pererinion neu dwristiaid sy'n ymweld â safleoedd crefyddol oherwydd bod yr ardoll yn cynyddu cost aros i ymwelwyr sy'n aros dros nos mewn llety ymwelwyr.

5.72 Wrth gynnal yr asesiad ar lefel genedlaethol, cyfarfu swyddogion Llywodraeth Cymru â Chyngor Rhyng-ffydd Cymru yn 2023 a derbyniodd ymateb hefyd i gais pellach am adborth ym mis Mehefin 2024 drwy eu cynrychiolaeth yng Ngrŵp Partneriaeth y Trydydd Sector.

5.73 Ni fyddai'r ardoll yn berthnasol i lety sy'n rhad ac am ddim. Fodd bynnag, bydd yr ardoll yn berthnasol i arosiadau mewn llety ymwelwyr dros nos â chyfradd is (mater a godwyd trwy ymgysylltu gan fod grwpiau ffydd yn aml yn trefnu teithiau gweraylla), er y gall y gyfradd is liniaru effeithiau negyddol bosibl.

- 5.74 Nid yw'r data cyfatebol ar gyfer nifer y twristiaid sy'n ymweld ag adeilad crefyddol yng Ngwynedd ar gael ar hyn o bryd.
- 5.75 Fodd bynnag, mae Ffigwr 4-1 yn dangos bod 350 o fannau addoli yng Ngwynedd. Noder bod mapio'r mannau addoli yn ddangosol ac efallai na fydd bob amser yn gyflawn ac nid oes diffiniad cyfreithiol clir o fannau addoli.

Ffigwr 4-51: Mannau addoli yng Ngwynedd

- 5.76 Efallai y bydd effaith andwyol ar y rhai nad ydynt yn ymwneud â phrosesau digidol fel rhan o'u ffydd. Er mwyn lliniaru unrhyw effaith bosibl, bydd gwasanaeth nad yw'n ddigidol ar gael pan fo angen.
- 5.77 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Crefydd a Chred. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Anabledd

- 5.78 Mae darpariaethau yn Neddf 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwneud unrhyw wahaniaeth ar sail anabledd.

Poblogaeth

- 5.79 Roedd oddeutu 22,500 o bobl yn anabl o dan y Ddeddf Cydraddoldeb yng Ngwynedd yn 2021, gan gyfrif am 19.2% o gyfanswm y boblogaeth - yn is na chyfartaledd Cymru o 21.6%.²²

Ymwelwyr

- 5.80 Yn ôl tystiolaeth hanesyddol, noda EQIA LIC y gallai fod rhai senarios lle gall pobl anabl wynebu costau uwch am aros mewn llety ymwelwyr a nododd rai rhwystrau a heriau i bobl anabl gan gynnwys:

- Rhwystrau amgylcheddol: Dangosodd adroddiad ymchwil Arolwg Anabledd y DU 2021 fod 57% o bobl anabl wedi dweud nad oeddent yn gallu mynd ar wyliau oherwydd problemau hygrychedd, h.y. mynediad i adeiladau cyhoeddus.
- Mae diffyg gwybodaeth ac ymwybyddiaeth am argaeledd a maint cyfleusterau a gwasanaethau twristiaeth hygrych a hawliau pobl anabl fel twristiaid. Mae gwybodaeth am gyrchfannau hygrych yn ffactor allweddol wrth gynyddu cyfleoedd twristiaeth ymhlith unigolion anabl.
- Gall trefnu gwyliau arwain at gostau ychwanegol oherwydd diffyg argaeledd llety a thrafnidiaeth hygrych a fforddiadwy, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig ac anghysbell, ac yn ystod y tymhorau prysuraf. Mewn arolwg diweddar gan *Leonard Chesire Disability*, a gyhoeddwyd yn *Enable Magazine*, dywedodd 8 o bob 10 o bobl anabl eu bod yn wynebu rhwystrau ac anawsterau aros mewn gwestai a chyrchfannau yn y DU. Nododd dros 70% broblemau dod o hyd i ystafelloedd hygrych. Mae costau llety hygrych hefyd yn rhwystr cyffredin i gymryd seibiant i tua 6 o bob 10 o ymatebwyr yr arolwg, gydag ystafelloedd hygrych yn aml yn cael eu hystyried yn ddrytach.

- 5.81 Nododd EQIA LIC nifer o heriau eraill gan gynnwys:

- Dewisiadau a chyfleoedd cyfyngedig i bobl anabl a'r rhai â namau - a all effeithio ar eu hansawdd a'u boddhad â'u profiadau twristiaeth.
- Diffyg hygrychedd i rai pobl anabl mewn gwersylloedd a hosteli sy'n arwain at straen pellach ar gyllidebau teithio – mae hyn yn cael ei liniaru i ryw raddau gan y gyfradd is yn y ddeddfwriaeth.
- Cost ychwanegol a/neu opsiynau cyfyngedig i bobl sydd angen gofalwr, offer arbenigol neu gi tywys.

- 5.82 Gan gydnabod bod diffyg data a thystiolaeth yn gyffredinol, cyfarfu swyddogion Llywodraeth Cymru â chynrychiolwyr o Anabledd Cymru, Autistic UK a Sefydliad Triniaeth Deg i Fenywod Cymru wrth lunio EQIA Llywodraeth Cymru.

- 5.83 Nododd EQIA LIC y gellid ei ddehongli fel gwahaniaethu anuniongyrchol i godi ardoll ymwelwyr ar ofalwyr sy'n teithio gyda pherson anabl sydd angen gofal fel rhan o'u hymweliad.

- 5.84 Mae EQIA LIC yn ystyried nifer o opsiynau ar gyfer ad-daliadau i bobl anabl a gofalwyr. Yn y pen draw, yr opsiwn a gynhwysir yn y Ddeddf oedd rhoi ad-daliadau i bobl anabl sy'n derbyn

²²Cyfrifiad 2021

budd-dal anabledd cymwys sydd wedi talu ardoll ymwelwyr wrth aros mewn llety ymwelwyr ac sy'n teithio gyda pherson sy'n darparu gofal.

- 5.85 Mae EQIA LIC yn cydnabod (yn rhannol oherwydd nad yw'n cynnwys gofalwyr) nad yw'r opsiwn hwn 'yn dileu'r risgiau o wahaniaethu anuniongyrchol yn llawn, ystyriwyd ei fod yn ymateb cymesur sy'n cydbwysu'r angen i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu anuniongyrchol ond hefyd sicrhau uniondeb ac effeithlonrwydd y system dreth'.
- 5.86 O ran gweithgarwch twristiaeth, mae 31% o'r holl deithiau i Gymru yn cynnwys rhywun sy'n anabl neu sydd â nam. Yn ogystal, roedd 20% o'r holl deithiau dros nos a wnaed i Gymru rhwng mis Ionawr a Rhagfyr 2024 gan y rhai sy'n gofalu am bobl â chyflyrau meddygol.²³ Mae rhai o'r teithiau hyn yn ymwneud â ffrindiau a theulu yn eu cartrefi eu hunain yn hytrach na llety ymwelwyr ac nid yw'n golygu bod yr ymwelwyr hyn yn teithio gyda'r person maent yn gofalu amdano; yn hytrach, dim ond bod ganddynt y math hwn o gyfrifoldeb gofalu.
- 5.87 Nid yw'r data cyfatebol ar gyfer Gwynedd ar gael ar hyn o bryd.

Cyflogwyr a chyflogaeth

- 5.88 Mae EQIA LIC hefyd yn nodi y bydd Awdurdod Refeniw Cymru (WRA) yn casglu ac yn rheoli ardoll. Ar gyfer darparwyr llety, rhagwelir y bydd gweithrediad yr ardoll o ddydd i ddydd yn cael yr effaith leiaf ar berchnogion busnes sydd â nam ar eu golwg a/neu glyw oherwydd y sawl ffordd all person ryngweithio â'r WRA – system ddigidol ar gyfer ffeilio a dychwelyd ffurflenni i'r WRA ochr yn ochr â darparu gwasanaeth ffôn a phapur, lle bo angen.
- 5.89 Yn ogystal, mae EQIA LIC yn nodi bod gweithwyr anabl yn fwy tebygol o fod mewn gwaith ansicr na gweithwyr nad ydynt yn anabl. O'r gweithwyr sy'n gweithio ym maes twristiaeth yng Nghymru, mae 18% yn anabl – cyfran debyg i'r cyfartaledd ym mhob diwydiant.²⁴
- 5.90 Nid yw'r data cyfatebol ar gyfer Gwynedd ar gael ar hyn o bryd.

Anabledd yn gyffredinol

- 5.91 Nododd EQIA LIC y gellid ei ddehongli fel gwahaniaethu anuniongyrchol i godi ardoll ymwelwyr ar ofalwyr sy'n cyd-fynd â pherson anabl sydd angen gofal fel rhan o'u hymwelriad ond bod yr opsiwn (heb gynnwys eithriad) yn ymateb cymesur.
- 5.92 Unwaith y bydd mesur lliniaru (gan gynnwys ad-daliad ar gyfer person sy'n derbyn budd-dal anabledd) wedi'i gynnwys, ni nodwyd unrhyw effeithiau eraill ac ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.
- 5.93 Nodir hefyd bod Ysbyty Gwynedd yn ysbyty sydd wedi'i leoli yng Ngwynedd ond, fel yr uchod, mae arosiadau ysbyty wedi'u heithrio o'r ardoll.

²³Ystadegau twristiaeth domestig Prydain Fawr (teithiau dros nos): adroddiad blynyddol 2024. Ar gael [yma](#)

²⁴Llywodraeth Cymru. Ystadegau busnes a marchnad lafur sector twristiaeth Cymru. Ar gael [yma](#)

5.94 Gellir cymryd mesurau rhagweithiol i sicrhau bod manteision twristiaeth, gan gynnwys gwariant y gronfa, yn cael eu dosbarthu'n decach ymhlith pob segment o'r boblogaeth - gallai hyn gynnwys mesurau i wella hygyrchedd i bobl anabl i safleoedd twristiaeth.

Beichiogrwydd a mamolaeth

5.95 Mae darpariaethau yn Neddf 2025 yn berthnasol i bob ymwelydd sy'n aros mewn llety ymwelwyr dros nos nad yw'n fan preswyllo arferol iddynt, ac nid ydynt yn gwahaniaethu ar sail beichiogrwydd a mamolaeth.

5.96 Nid yw'r ONS yn darparu ystadegau ar nifer y bobl sy'n feichiog. Felly, ystyriodd y dadansoddiad gwaelodlin hwn ddata genedigaethau byw²⁵ fel procsi. Mae'r data diweddaraf sydd ar gael o 2024 yn dangos bod y gyfradd ffrwythlondeb gyffredinol²⁶ yn is (42.7) yng Ngwynedd na chyfartaledd Cymru (45.7).

5.97 Eto, nodir bod Ysbyty Gwynedd yn ysbyty a leolir yng Ngwynedd ond, fel yr uchod, mae arosiadau ysbyty wedi'u heithrio o'r ardoll.

5.98 Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Beichiogrwydd a Mamolaeth. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.

Amddifadedd

5.99 Er nad yw amddifadedd yn cael ei ddosbarthu fel nodwedd warchodedig o dan Ddeddf 2010, fe'i hystyrir oherwydd ei groestoriadedd â nodweddion gwarchodedig gwahanol.

5.100 Mae Mynegai Amddifadedd Lluosog Llywodraeth Cymru (2025) yn cyfuno dangosyddion sy'n cynnwys ystod o ffactorau cymdeithasol, economaidd a thai, i roi sgôr amddifadedd ar gyfer pob ardal ledled Cymru (Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is [LSOAs]). Ymchwilir wyth maes amddifadedd:

- Incwm
- Cyflogaeth
- Iechyd
- Addysg
- Mynediad at wasanaethau
- Tai
- Diogelwch cymunedol
- Amgylchedd ffisegol

5.101 Mae pob ardal yn cael ei rhestru mewn perthynas â'i gilydd yn ôl eu lefel o amddifadedd. Mae Ffigwr 4-2 isod yn dangos lefelau cymharol o amddifadedd yng Ngwynedd – mae'r ardaloedd

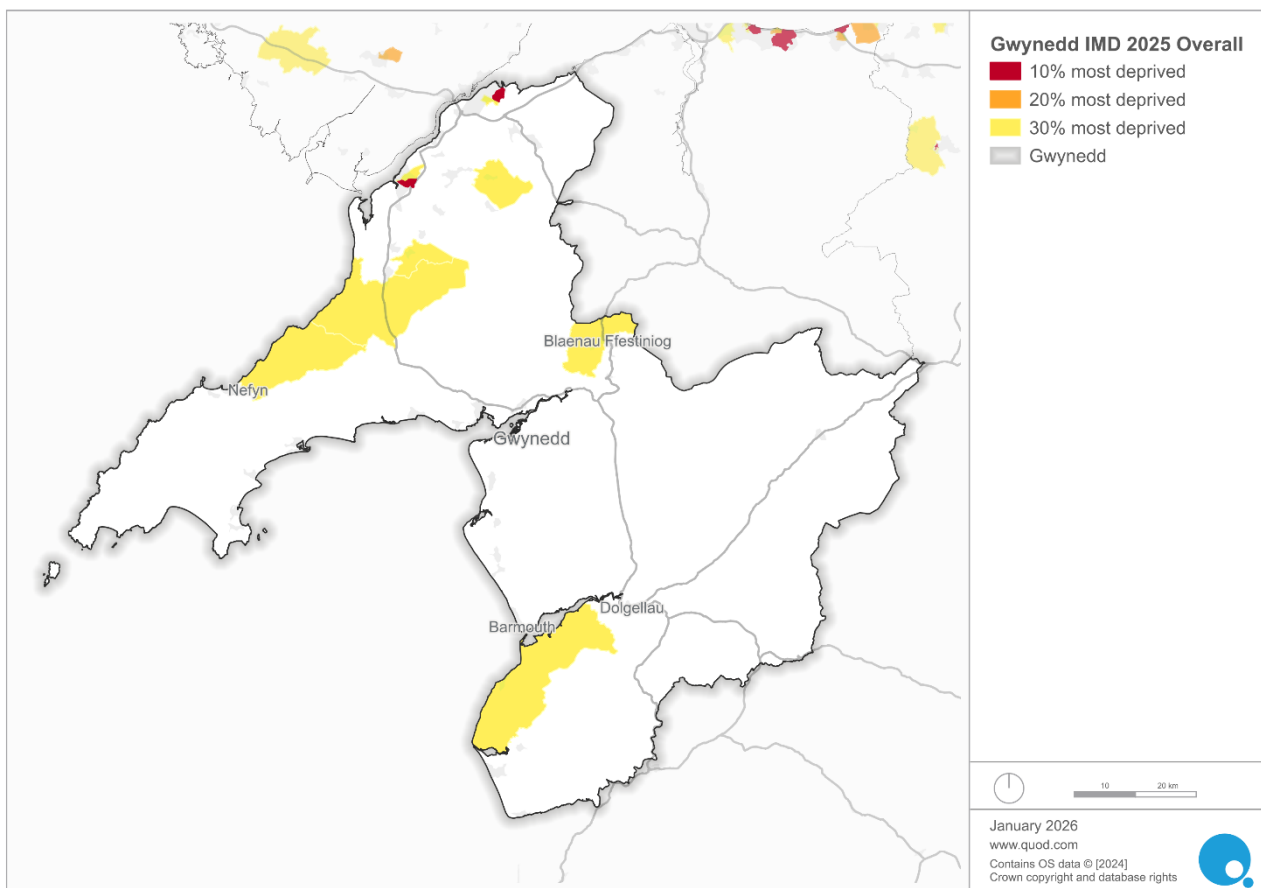
²⁵Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, 2024. Genedigaethau Byw.

²⁶Y Swyddfa Ystadegau Gwladol, 2021. Cyfrifiad.

a ddangosir mewn coch o fewn y 10% mwyaf difreintiedig, mae ardaloedd mewn oren o fewn y 10% - 20% ardaloedd mwyaf difreintiedig ac mae ardaloedd melyn o fewn yr 20% - 30% mwyaf difreintiedig.

5.102 Fel y dangosir yn Ffigwr 4-2, mae rhai ardaloedd yng Ngwynedd o fewn yr 20% - 30% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru ac ardaloedd bychan ym Mangor a Chaernarfon sydd ymhlith y 10% uchaf o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Ffigwr 4-52: Map IMD ar gyfer Gwynedd

5.103 Bydd yr arian a ddefnyddir o'r ardoll yn cael ei ail-fuddsoddi at ddibenion rheoli a gwella cyrchfannau yn yr ardal, gan gynnwys darparu, cynnal a gwella isadeiledd, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr (p'un a ydynt hefyd i'w defnyddio gan bobl leol ai peidio), a lliniaru effaith ymwelwyr. Yn dibynnu ar ddefnydd y gronfa, gallai leihau amddifadedd (neu ddangosyddion amddifadedd) o ganlyniad i fuddsoddiad.

Crynodeb o'r effaith ar grwpiau sy'n rhannu nodwedd warchodedig

5.104 Mae Tabl 4-10: Crynodeb o'r effeithiau 5

Tabl 4-10: Crynodeb o'r effeithiau 5

Nodwedd warchodedig	Effeithiau posibl	Lliniaru posibl lle bo'r angen
Oedran	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Oedran unwaith y bydd mesurau lliniaru (gan gynnwys yr eithriad dan 18 oed ar gyfer llety terfyn is) yn cael eu hystyried. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC. Mae effeithiau posibl yn gysylltiedig â chyfran uwch o ymwelwyr hŷn â Gwynedd, a gweithlu ifanc, ond mae unrhyw effeithiau'r ardoll yn debygol o fod yn fach – a byddant i ryw raddau yn cael eu gwrthbwysio gan wariant yr ardoll.	Mae pobl dan 18 oed wedi'u heithrio o'r ardoll ar gyfer arosiadau â chyfradd is. Defnydd o'r ardoll yn y dyfodol
Anabledd	Nododd EQIA LIC y gellid ei ddehongli fel gwahaniaethu anuniongyrchol i godi ardoll ymwelwyr ar ofalwyr sy'n teithio â pherson anabl sydd angen gofal fel rhan o'u hymweliad ond bod yr opsiwn (heb gynnwys eithriad) yn ymateb cymesur. Unwaith y bydd mesur lliniaru (gan gynnwys ad-daliad ar gyfer person sy'n derbyn budd-dal anabledd) wedi'i gynnwys, ni nodwyd unrhyw effeithiau eraill ac ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Mecanwaith ad-dalu ar gyfer pobl sy'n derbyn budd-dal anabledd sydd yn teithio gyda pherson sy'n darparu gofal, cefnogaeth neu gymorth. Defnydd o'r ardoll yn y dyfodol
Ailbennu rhywedd	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran ailbennu rhywedd. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Mae arosiadau mewn ysbytai preifat wedi'u heithrio rhag ardoll.
Priodas a phartneriaeth sifil	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Priodas a Phartneriaeth Sifil. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau posibl

Nodwedd warchodedig	Effeithiau posibl	Lliniaru posibl lle bo'r angen
Beichiogrwydd a mamolaeth	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Beichiogrwydd a Mamolaeth. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau posibl
Hil	Mae ymwelwyr i Wynedd a gweithwyr yn y sector dosbarthu, gwestai a bwytaï yn fwy tebygol o fod yn wyn, na'r cyfartaledd ledled Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Hil. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Mae safleoedd Sipsiwn, Roma a Theithwyr a ddarperir gan awdurdod lleol neu landlord cymdeithasol cofrestredig wedi'u heithrio rhag ardoll. Mae eithriadau / ad-daliadau ar gael i grwpiau sy'n agored i niwed, e.e. ceiswyr lloches a'r rhai sy'n ffoi rhag cam-drin domestig Defnydd o'r ardoll yn y dyfodol
Crefydd a chred	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Crefydd a Chred. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Bydd Awdurdod Refeniw Cymru (WRA) yn cynnig prosesau nad ydynt yn ddigidol i ddarparu ar gyfer y rhai y gall eu ffydd gyfyngu ar ymgysylltu digidol. Mae llety am ddim wedi'i eithrio rhag ardoll ac mae ardoll is ar arosiadau mewn llety â chyfradd is. Defnydd o'r ardoll yn y dyfodol
Rhyw	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl mewn perthynas â	Ni nodwyd unrhyw effeithiau posibl

Nodwedd warchodedig	Effeithiau posibl	Lliniaru posibl lle bo'r angen
	Rhyw. Nid oes unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC. Ni ragwelir y byddai effaith anghymesur neu wahaniaethol yng Ngwynedd o ganlyniad i'r ardoll ar ferched (neu ddynion) sy'n gweithio yn y sector twristiaeth.	
Cyfeiriadedd rhywiol	Mae Llywodraeth Cymru yn dod i'r casgliad bod 'dim' effeithiau uniongyrchol posibl o ran Cyfeiriadedd Rhywiol. Ni ragwelir y byddai unrhyw nodweddion penodol i Wynedd a fyddai'n newid canfyddiadau EQIA LIC.	Ni nodwyd unrhyw effeithiau posibl